

VADOVĖLIO RECENZIJĄ

BENDRA INFORMACIJA APIE VADOVĖLĮ

Autoriai: Sigita Šilingaitė, Gintaras Inta

Pavadinimas: Dialogas. Etikos vadovėlis 6 klasei

Ugdymo sritis/ dalykas: Etika

Klasė: 6.

Leidykla: „Briedis“.

Leidimo metai: 2025 m.

Puslapių skaičius: 72 psl.

Vadovėlio struktūra pritaikyta bendrųjų programų kompetencijoms ugdyti: I–IV skyriai.

VERTINIMAS

MEDŽIAGOS ATITIKTIS BENDRAJAI PROGRAMAI

Etikos ugdymas šiuolaikinėje mokykloje įgyja vis didesnę reikšmę, siekiant ne tik perteikti mokiniams žinias apie dorovines vertybes, bet ir ugdyti jų gebėjimą savarankiškai svarstyti moralines dilemas, formuoti atsakingą pilietinę laikyseną bei empatiją kitam žmogui. Vadovėlis „Dialogai“, skirtas 6 klasės mokiniams, yra viena iš naujausių ir pažangiausių ugdymo priemonių, parengta pagal atnaujintą Etikos bendrąją programą.

Vadovėlis sudarytas iš keturių nuosekliai struktūruotų teminių skyrių (išlaikoma vadovėlio Dialogas 5 struktūra ir temų tęstinumas (gilinimas)), kuriuose pristatomos esminės demokratinės visuomenės vertybės bei moralinės temos. Nagrinėjamos temos apima tiek individualaus asmens identiteto klausimus (pvz., autentiškumo sampratą), tiek socialinio gyvenimo iššūkius: santykį su kitu, socialinę integraciją, žmogaus ryšį su gamta aptariant gamtos poveikį žmogui, miško terapiją. Tokia teminė įvairovė ne tik atliepia mokinių gyvenimišką patirtį, bet ir leidžia ugdyti jų vertybines orientacijas bei sąmoningumą.

Ypač vertintina, kad vadovėlio turinys neapsiriboja siaura etine problematika, bet įtraukia kultūrinį, istorinį ir socialinį kontekstą. Tokiu būdu plečiamas mokinių kultūrinis akiratis ir skatinama suvokti dorovinius reiškinius platesniame visuomeniniame bei istoriniame kontekste. Supažindinama su filosofijos atstovais ir jų idėjomis šių laikų kontekste, pristatomos asmenybės ir jų požiūriai bei patirtys.

METODINIAI IR DIDAKTINIAI SPRENDIMAI

Vadovėlyje taikomi įvairūs mokymosi metodai, atitinkantys šiuolaikinės pedagogikos principus: refleksija, diskusija, kūrybinės užduotys, projektinė veikla, darbas porose ar grupėse. Pateikiama medžiaga yra diferencijuota ir pritaikyta skirtingų gebėjimų bei mokymosi stilių mokiniams – tai pasiekama trumpais, aiškiais tekstais, spalvingomis iliustracijomis, temų kontekstualizuojančiomis fotografijomis bei integruotomis skaitmeninėmis priemonėmis (pvz., QR kodais).

Vadovėlyje ryškiai atsiskleidžia asociatyvus dėstymo stilius – etinės sąvokos ir vertybiniai klausimai siejami su mokiniui suprantamais gyvenimiškais pavyzdžiais. Tai padeda ne tik geriau suprasti moralinius principus, bet ir ugdo gebėjimą juos taikyti praktinėse situacijose.

Svarbus akcentas – kompetencijų ugdymas. Vadovėlyje sistemingai įgyvendinamos visos septynios bendrosios kompetencijos, apibrėžtos ugdymo programoje, o jų žymėjimas specialiais simboliais leidžia pedagogui tikslingai planuoti pamokų veiklas ir mokinių pažangą. Taip pat pateikiamas sąvokų ir asmenybių žodynėlis, kuris svarbus naudojant vadovėlį kaip savarankiško mokymosi priemonę, padedantis mokiniams geriau suprasti teminį turinį, įsisavinti naujas sąvokas.

Projektinės veiklos, integruotos kiekvieno skyriaus pabaigoje, suteikia galimybę gilinti įgytas žinias bei ugdyti savarankiško darbo, bendradarbiavimo ir kūrybiškumo įgūdžius. Vadovėlio struktūra taip pat sudaro sąlygas ilgalaikių, integruotų pamokų planavimui bei tiriamajai veiklai – tai ypač aktualu pedagogams, taikantiems šiuolaikines, konstruktyvistines ugdymo strategijas.

Pažymėtina, kad kiekvieno skyriaus pabaigoje pateikiamos savarankiško žinių tikrinimo ir įsivertinimo užduotys, kurios sudaro prielaidas mokiniams reflektuoti mokymosi procesą, įvertinti pasiektą pažangą bei sąmoningai identifikuoti tolesnio tobulėjimo galimybes. Toks metodinis sprendimas atitinka šiuolaikinėje pedagogikoje akcentuojamą formuojamojo vertinimo sampratą.

TARPDALYKINĖ INTEGRACIJA IR SOCIALINIS-EMOCINIS UGDYMAS

Vadovėlyje kryptingai taikoma tarpdalykinės integracijos strategija – etikos turinys siejamas su istorija, gamtos mokslais, pilietiniu ugdymu ir kitomis disciplinomis. Tai suteikia galimybę mokiniams įvairiapusiškai nagrinėti moralinius klausimus.

Be to, vadovėlyje akcentuojamas socialinis-emocinis ugdymas – skatinama empatija, tolerancija, gebėjimas klausytis ir būti atviriems kitoniškumui. Tokiu būdu ugdomas socialiai atsakingas, atviras ir etiškai mąstantis pilietis.

Siūlymai: aiškiau aprašyti vadovėlio 10–11 puslapiuose pateiktą užduotį „Kodėl kartais elgiamės įžūliai?“, nes mokiniams gali būti sunku suprasti, kur pateikiamas „pasimetęs tekstas“, jei jie neatkreips dėmesio į užduoties spalvinę gamą.

IŠVADOS

Apibendrinant galima teigti, kad etikos vadovėlis „Dialogai“ 6 klasei yra pedagogiškai ir metodologiškai pagrįsta, aktuali ir šiuolaikinį mokinį atliepianti ugdymo priemonė. Vadovėlis ne tik atitinka atnaujintą Etikos bendrąją programą, bet ir atveria plačias galimybes kokybiškam doriniam, socialiniam-emociniam ir vertybiniam ugdymui. Vadovėlis skatina mokinius ne tik mąstyti etiškai, bet ir veikti atsakingai – o tai yra vienas svarbiausių šiuolaikinio ugdymo tikslų.

Dr. Rita Toleikienė, Etikos mokytoja

